

หน่วยการเรียนรู้ที่

1

หลักสุขภาพความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม

ในการปฏิบัติงานอาชีพ

สาระการเรียนรู้

1. หลักอาชีวอนามัย
2. ความปลอดภัยในการปฏิบัติงานอาชีพ
3. หลักการของความปลอดภัย
4. การส่งเสริมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานอาชีพ
5. แนวทางการส่งเสริมความปลอดภัยในองค์กรให้ประสบความสำเร็จ
6. ประโยชน์ของการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานอาชีพ

1.

หลักอาชีพอนามัย

อาชีวอนามัย (Occupational Health)

เป็นศาสตร์หนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการดูแล
สุขภาพอนามัยของผู้ประกอบอาชีพ ป้องกัน
ไม่ให้ผู้ประกอบอาชีพได้รับอันตรายระหว่าง
ปฏิบัติงาน หรือต้องการให้ผู้ประกอบอาชีพ
เกิดความปลอดภัยสูงสุด และได้รับความ
คุ้มครองและสิทธิประโยชน์ตามกฎหมาย

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ

(International Labor Organization: ILO)

กล่าวถึงความหมายของอาชีพนั้ยว่า

“

งานที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริม ดำรงไว้
ซึ่งสุขภาพกาย สุขภาพใจ และสังคมที่ดี
ของผู้ประกอบอาชีพทั้งหมด

”

ขอบข่ายและลักษณะ ของงานอาชีวอนามัย

ดำเนินการปกป้องคุ้มครองผู้ประกอบการอาชีพ
มิให้การทำงานที่เสี่ยงต่ออันตราย หรือจะ
เป็นสาเหตุให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บ

งานป้องกัน
(Prevention)

ป้องกันมิให้ผู้ประกอบการอาชีพมีสุขภาพ
เสื่อมโทรมหรือผิดปกติที่เกิดจากสภาพ
หรือสภาวะการทำงานที่ผิดปกติ

งานส่งเสริม (Promotion)

เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้ผู้ประกอบ
อาชีพมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตใจ
ที่แข็งแรง ตลอดจนมีความเป็นอยู่ที่ดี
ในสังคม

งานปกป้องคุ้มครอง
(Protection)

การจัดการทำงาน
(Placing)

จัดการสภาพแวดล้อมในการทำงานให้มี
สภาพเหมาะสมกับความต้องการของ
ร่างกาย จิตใจของผู้ประกอบการอาชีพ

การปรับงานและคน
ให้มีความเหมาะสมกัน
(Adaptation)

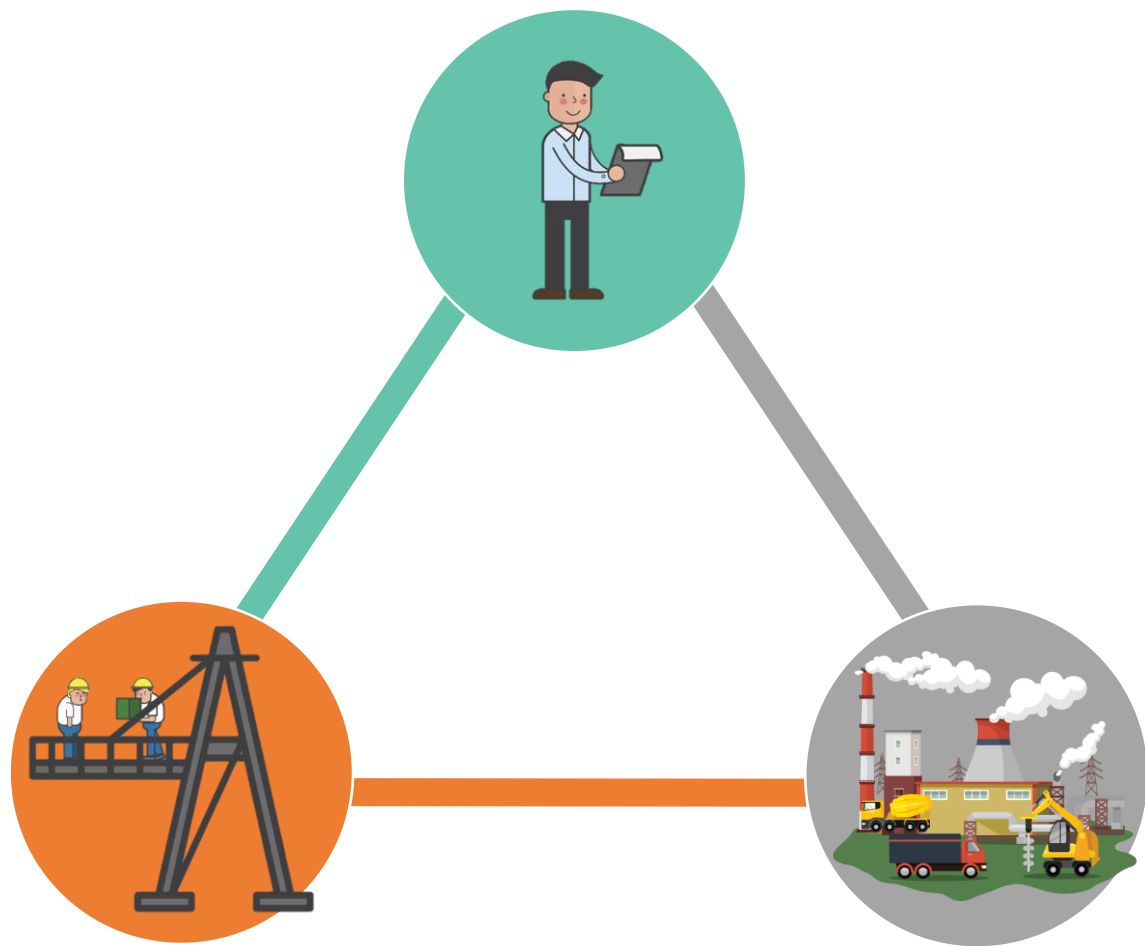
ปรับสภาพของงานให้สอดคล้องเหมาะสม
กับผู้ประกอบการอาชีพ โดยคำนึงถึงสภาพ
สรีรวิทยาและพื้นฐานความแตกต่างทั้งใน
ด้านร่างกายและจิตใจ

2.

ความปลอดภัยในการปฏิบัติงานอาชีพ

ความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน (Occupational Safety and Health)

- เป็นการจัดการการทำงานอย่างเหมาะสม
- ไม่เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายจากเทคโนโลยี เครื่องจักร เครื่องมือ มลพิษต่อผู้ปฏิบัติงาน
- ไม่ทำให้การผลิตสินค้าหยุดชะงัก

ความปลอดภัยในการทำงานเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิบัติงาน หากมีการจัดการการทำงานอย่างปลอดภัย จะทำให้ปราศจากการเกิด “อุบัติเหตุ” ในการทำงาน

อุบัติเหตุ (Accident)

- เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด
- เมื่อเกิดขึ้นแล้วมีผลกระทบต่อทรัพย์สิน หรือการบาดเจ็บ และเสียชีวิตของบุคคล
- ผู้ปฏิบัติงานจึงต้องมีความระมัดระวัง โดยเฉพาะการก่อสร้าง การผลิตโดยเครื่องจักร หากไม่รัดกุมพออาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินและบุคคล

ผลกระทบที่เกิดจากความไม่ปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

1

ผู้ประสบอุบัติเหตุและครอบครัว

เป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ได้รับบาดเจ็บ หรือบางรายอาจเสียชีวิต เสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล เสียอวัยวะจนทุพพลภาพ ขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ เสียสุขภาพจิต เกิดความเครียด ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาด้านจิตใจ

The background features a stylized illustration of a city. On the left, there is a building with a red roof and a sign that says "STORE". To its right is a green tree. In the center, a woman with long dark hair is sitting at a desk, looking down with her hand on her forehead, appearing to be in deep thought or stressed. She is wearing a grey sweater. A laptop is open in front of her. The scene is set against a light blue sky with grey clouds. On the right side, there is a grey factory with two tall smokestacks emitting thick black smoke. The smokestacks have yellow radiation warning symbols on them. The entire scene is framed by a light blue border at the top and a light orange border at the bottom.

2

เพื่อนร่วมงาน

เกิดการเสียขวัญและเสียกำลังใจในการทำงาน เกิดความหดหู่ ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อองค์กร

3

หัวหน้างาน

หมายถึง หัวหน้าระดับต่าง ๆ หัวหน้ากะ หัวหน้าแผนก หรือผู้บริหารระดับต้นที่มีหน้าที่ในการควบคุมดูแลพนักงานให้ทำการผลิต หรือทำงานตามแผนที่วางไว้ เมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้นถือเป็นความบกพร่องในการควบคุมพนักงาน ต้องเสียเวลาในการสอบสวน การวิเคราะห์หาสาเหตุ การรายงานผลและยังเสียค่าใช้จ่ายในการสรรหาพนักงานใหม่เข้ามาทดแทนด้วย

4

เจ้าของธุรกิจหรือผู้ประกอบการ

ได้รับผลกระทบ ได้แก่ ผลผลิตจากการทำงานลดลง เสียค่าใช้จ่ายสูงขึ้น เช่น ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล เงินชดเชย ค่าวัสดุ ค่าซ่อมแซมเครื่องจักร หรืออาจรวมถึงค่าปรับที่เกิดจากการส่งงานล่าช้า ทำให้ผลกำไรลดลงหรือเกิดการขาดทุนได้

An illustration of a city scene. In the center, a circular inset shows a city skyline with a bridge and a bus. To the left, there's a building with a red roof and a sign that says 'STORE'. To the right, there's a factory with two smokestacks emitting smoke. The background has some clouds and a blue sky.

5

สังคมและประเทศชาติ

อุบัติเหตุร้ายแรงที่เกิดขึ้นในประเทศ ส่งผลกระทบต่อสังคม และประเทศชาติประชาชนเสียชีวิตและกำลังใจ รัฐบาลต้องมีภาระดูแลช่วยเหลือคนงานที่เกิดอุบัติเหตุและคนงานที่ไร้สมรรถภาพในการปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดการสูญเสียด้านเศรษฐกิจโดยเปล่าประโยชน์ นักลงทุนต่างชาติขาดความเชื่อมั่น เสียภาพพจน์และชื่อเสียงที่ดีของประเทศชาติอีกด้วย

ความสูญเสียจากการเกิดอุบัติเหตุ

แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ

1. ความสูญเสียทางตรง

หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประสบอุบัติเหตุโดยตรง ได้แก่

- 1) ค่ารักษาพยาบาล
- 2) ค่าทดแทน
- 3) ค่าทำขวัญ ค่าทำศพ
- 4) ค่าประกันชีวิต

2. ความสูญเสียทางอ้อม

หมายถึง ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ นอกเหนือจากค่าใช้จ่ายจากความสูญเสียทางตรง เช่น

- 1) การสูญเสียเวลาทำงานของผู้บาดเจ็บ
- 2) ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมเครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ได้รับความเสียหาย
- 3) วัตถุดิบหรือสินค้าที่ได้รับความเสียหาย
- 4) ผลผลิตลดลง เนื่องจากกระบวนการผลิตขัดข้อง ต้องหยุดชะงัก

4.

การส่งเสริมความปลอดภัย ในการปฏิบัติงานอาชีพ

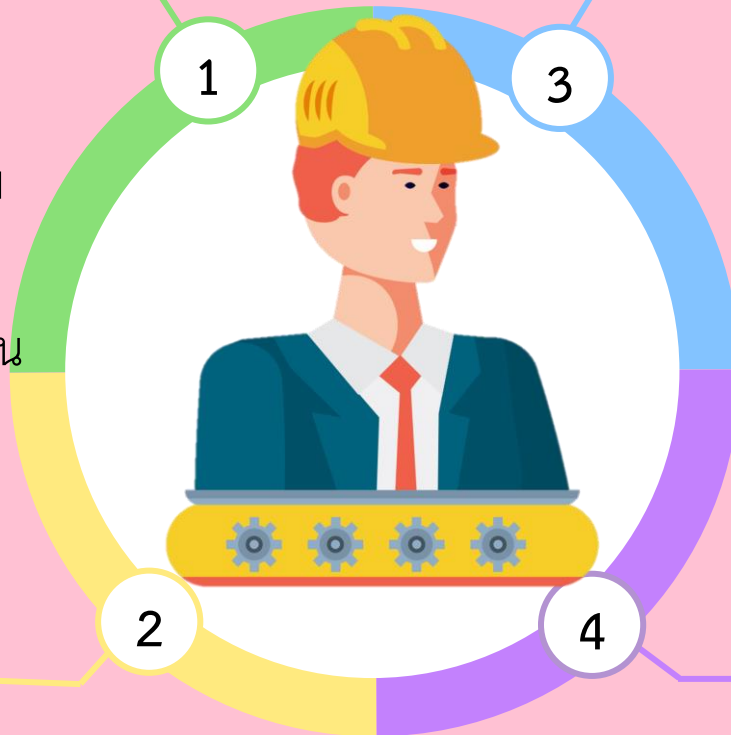
การกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดพฤติกรรมทำงานด้วยความปลอดภัยจะต้องใช้กิจกรรมการส่งเสริมความปลอดภัย (4 A)

การสร้างความตระหนัก (Awareness)

พยายามทำให้บุคคลจำนวนมากพูดถึงความปลอดภัยให้มากที่สุด จากนั้นออกแบบกิจกรรมการส่งเสริมความปลอดภัยให้สอดคล้องกับปัญหาวิกฤตที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ต้องทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานอย่างปลอดภัยจนเป็นนิสัย และเข้าถึงพฤติกรรมที่ยอมรับ

การยอมรับ (Acceptance)

การทำให้ผู้ปฏิบัติงานยอมรับโปรแกรมความปลอดภัย ต้องอาศัยการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และผู้บริหารปฏิบัติตนด้านการทำงานอย่างปลอดภัยเป็นตัวอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

การปฏิบัติ (Application)

ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมต่อโปรแกรมความปลอดภัย หากผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมกับกิจกรรม จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

การรับนิสัยใหม่ (Assimilation of New habit)

นิสัยใหม่จะเกิดเมื่อบุคคลมีทัศนคติความปลอดภัยติดแน่นในความรู้สึก แล้วแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม

5.

แนวทางการส่งเสริมความปลอดภัย ในองค์กรให้ประสบความสำเร็จ

6.

ประโยชน์ของการจัดการอาชีวอนามัย และความปลอดภัยในการปฏิบัติงานอาชีพ

ประโยชน์ของการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานอาชีพ มีดังนี้

01

พนักงานมีคุณภาพ ชีวิตที่ดีขึ้น

การทำงานอย่างปลอดภัย
เป็นการลดอุบัติเหตุที่จะ
เกิดขึ้นพนักงานมีคุณภาพ
ชีวิตที่ดี ส่งผลให้
ครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่
ดีตามไปด้วย

02

ผลผลิตเพิ่มขึ้น

การทำงานอย่างปลอดภัย
ทำให้พนักงานมีขวัญและ
กำลังใจที่ดี ตั้งใจทำงาน
มีความรับผิดชอบอย่าง
เต็มที่ ผลผลิตโดยรวมจึง
สูงขึ้นทั้งด้านคุณภาพและ
ปริมาณ

03

ค่าใช้จ่ายลดลง

การทำงานอย่างปลอดภัย
ช่วยลดอุบัติเหตุ จึงทำให้
องค์กรไม่ต้องรับภาระ
ค่าใช้จ่ายในการรักษา
พยาบาลของพนักงาน ค่า
ซ่อมแซมเครื่องจักร ค่า
อุปกรณ์เสียหาย ทำให้
ต้นทุนการผลิตลดลง

04

ผลกำไรเพิ่มมากขึ้น

การทำงานอย่างปลอดภัย
ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายลดลง
ต้นทุนการผลิตต่ำ ส่งผล
ให้องค์กรได้รับผลกำไร
มากขึ้นตามไปด้วย

05

ลดการสูญเสีย ทรัพยากรมนุษยชาติ

การทำงานอย่าง
ปลอดภัย ช่วยลดการ
เกิดอุบัติเหตุกับพนักงาน
ซึ่งถือเป็นแรงงานที่
สำคัญของประเทศชาติ

06

ภาพลักษณ์ของ องค์กรดีขึ้น

องค์กรที่มีระบบการ
ทำงานอย่างปลอดภัย
จำนวนการเกิดอุบัติเหตุมี
น้อยครั้ง หรือไม่มีเลย
ย่อมส่งผลถึงภาพลักษณ์ที่
ดีขององค์กร

07

เศรษฐกิจของ ประเทศชาติโดยรวมดีขึ้น

เมื่อจำนวนการเกิดอุบัติเหตุ
ของแต่ละองค์กรมีน้อย
หรือไม่มีเลย ส่งผลให้นัก
ลงทุนต่างชาติเกิดความ
เชื่อมั่นเข้ามาลงทุน
ภายในประเทศ ก่อให้เกิด
การจ้างงานเพิ่มมากขึ้น

สรุป หลักสุขภาพความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงานอาชีพ

